

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

22. listopadu 2012*

„Soudní spolupráce v občanských věcech — Nařízení (ES) č. 1346/2000 — Úpadková řízení — Pojem ‚skončení úpadkového řízení‘ — Možnost soudu projednávajícího vedlejší úpadkové řízení posoudit platební neschopnost dlužníka — Možnost zahájit likvidační řízení jakožto vedlejší úpadkové řízení, třebaže hlavní řízení je řízením na ochranu před věřiteli („procédure de sauvegarde“)

Ve věci C-116/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu (Polsko) ze dne 21. února 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 7. března 2011, v řízení

Bank Handlowy w Warszawie SA,

PPHU „ADAX“/Ryszard Adamiak

proti

Christianapol sp. z o.o.,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, A. Borg Barthet, J.-J. Kasel, M. Safjan a M. Berger (zpravodajka), soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: K. Sztranc-Sławiczek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. března 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Bank Handlowy w Warszawie SA Z. Skórczyńskim, právním poradcem,
- za Christianapol sp. z o.o. M. Barłowskim, právním poradcem, ve spolupráci s P. Saignem a M. Le Berrem, advokaci,
- za polskou vládu M. Szpunarem a M. Arciszewskim, jakož i B. Czech, jako zmocněnci,
- za španělskou vládu S. Centeno Huerta, jako zmocněnkyní,

* Jednací jazyk: polština.

— za francouzskou vládu G. de Berguesem, jakož i B. Beaupère-Manokha a N. Rouam, jako zmocněnci,

— za Evropskou komisi M. Wilderspinem a A. Stobieckou-Kuik, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 24. května 2012,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 1 a 2 písm. j), jakož i článku 27 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 191) ve znění nařízení Rady (ES) č. 788/2008 ze dne 24. července 2008 (Úř. věst. L 213, s. 1, dále jen „nařízení“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení směřujícího k tomu, aby na návrh Bank Handlowy w Warszawie SA (dále jen „Bank Handlowy“) a PPHU „ADAX“/Ryszard Adamiak (dále jen „Adamiak“) bylo v Polsku zahájeno úpadkové řízení proti Christianapol sp. z o.o. (dále jen „společnost Christianapol“, společnosti založené podle polského práva, vůči které bylo ve Francii již dříve zahájeno řízení na ochranu před věřiteli („procédure de sauvegarde“).

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body odůvodnění 2, 12, 19, 20 a 23 nařízení stanoví:

„(2) Řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje, aby mezinárodní úpadková řízení probíhala účinně, a toto nařízení je třeba přijmout z důvodů dosažení tohoto cíle, který spadá do oblasti soudní spolupráce v občanských věcech ve smyslu článku 65 Smlouvy.

[...]

(12) Toto nařízení umožňuje zahájit hlavní úpadkové řízení ve státě, ve kterém jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka. Tato řízení mají obecnou platnost a vztahují se na veškerý majetek dlužníka. Za účelem ochrany různých zájmů umožňuje toto nařízení zahájit vedlejší řízení, která probíhají souběžně s hlavním řízením. Vedlejší řízení může být zahájeno v členském státě, ve kterém má dlužník provozovnu. Účinky vedlejších řízení se omezují na majetek, který se nachází v tomto státě. Potřeba jednotnosti ve Společenství je naplněna závaznými pravidly o koordinaci s hlavním řízením.

[...]

(19) Vedlejší úpadkové řízení může vedle ochrany místních zájmů sloužit i jiným účelům. Mohou nastat případy, kdy je struktura dlužníkovy majetku natolik složitá, že je obtížné spravovat jej jako jedinou jednotku, nebo jsou-li právní systémy, jichž se to týká, natolik odlišné, že mohou nastat potíže plynoucí z rozšíření účinků práva státu, ve kterém bylo řízení zahájeno, na jiné státy, ve kterých se nachází majetek. Z tohoto důvodu může správce podstaty v hlavním řízení navrhnout zahájení vedlejšího řízení, vyžaduje-li to účinná správa majetku.

(20) Hlavní úpadkové řízení a vedlejší řízení však mohou k účinnému zpeněžení celkového majetku přispět pouze v případě koordinace všech současně probíhajících řízení. [...] K zajištění rozhodující úlohy hlavního úpadkového řízení by měl mít správce podstaty v tomto řízení možnost různými způsoby zasahovat do vedlejších úpadkových řízení, která probíhají ve stejné době. Měl by mít například možnost navrhnout reorganizační plán nebo vyrovnání nebo požádat o přerušování zpeněžování majetku ve vedleším úpadkovém řízení.

[...]

(23) Toto nařízení stanoví v oblasti své působnosti jednotná pravidla pro kolizní normy jednotlivých států, které nahrazují předpisy mezinárodního práva soukromého jednotlivých států. Pokud není stanoveno jinak, měly by být použity právní předpisy státu, který řízení zahájil (*lex concursus*). Tato kolizní norma jednotlivých států by měla platit pro hlavní i územní řízení. *Lex concursus* určuje veškeré procesní i hmotněprávní účinky úpadkového řízení na osoby a právní vztahy. Upravuje veškeré podmínky pro zahájení, vedení a skončení úpadkového řízení.“

4 Podle čl. 1 odst. 1 nařízení se toto nařízení vztahuje „na kolektivní úpadková řízení, která zahrnují částečné nebo úplné zabavení majetku dlužníka a jmenování správce podstaty“.

5 „Úpadkovým řízením“ se v souladu s čl. 2 písm. a) nařízení rozumí „kolektivní řízení uvedená v čl. 1 odst. 1“. Totéž ustanovení upřesňuje, že „[s]eznam těchto řízení je obsažen v příloze A“.

6 Seznam řízení obsažený v příloze A nařízení uvádí pro Francii řízení „sauvegarde“.

7 Článek 3 nařízení stanoví:

„1. Soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, jsou příslušné k zahájení úpadkového řízení. V případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje sídlo, pokud není prokázán opak.

2. Pokud jsou hlavní zájmy dlužníka soustředěny na území některého členského státu, jsou soudy jiného členského státu příslušné k zahájení úpadkového řízení proti dlužníkovi pouze tehdy, pokud má dlužník provozovnu na území tohoto členského státu. Účinky takového řízení jsou omezeny na majetek, který se nachází na území tohoto členského státu.

3. Pokud bylo úpadkové řízení zahájeno podle odstavce 1, stávají se jakákoli následná řízení podle odstavce 2 vedlejšími řízeními. Tato řízení musí být likvidačními řízeními.

[...]“

8 Článek 4 nařízení stanoví:

„1. Pokud toto nařízení nestanoví jinak, je právem rozhodným pro úpadkové řízení a jeho účinky právo toho členského státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno (dále jen ‚stát, který řízení zahájil‘).

2. Právo státu, který řízení zahájil, určuje podmínky pro zahájení tohoto řízení, jeho vedení a skončení. Určuje zejména,

[...]

j) podmínky a účinky skončení úpadkového řízení, zejména vyrovnáním;

[...]“

- 9 Článek 16 nařízení zakotvuje zásadu uznávání úpadkového řízení takto:

„1. Rozhodnutí o zahájení úpadkového řízení učiněné soudem členského státu, který je příslušný podle článku 3, je uznáváno ve všech ostatních členských státech od okamžiku, kdy nabude účinku ve státě, který řízení zahájil.

[...]“

- 10 Článek 25 nařízení upřesňuje působnost této zásady následovně:

„1. Rozhodnutí učiněná soudem, jehož rozhodnutí o zahájení řízení je uznáno podle článku 16, která se týkají průběhu a skončení úpadkového řízení, a vyrovnání tímto soudem schválená se rovněž uznávají bez dalších formálních náležitostí. [...]“

- 11 Článek 26 nařízení stanoví výjimku z této zásady a umožňuje členskému státu odmítnout uznat úpadkové řízení zahájené v jiném členském státě, pokud by byly „účinky tohoto uznání nebo výkonu ve zjevném rozporu s veřejným pořádkem tohoto státu, zejména s jeho základními zásadami nebo s ústavními právy a svobodami jednotlivce“.

- 12 Článek 27 nařízení stanoví:

„Zahájení řízení uvedeného v čl. 3 odst. 1 soudem členského státu, pokud je toto řízení uznáno v jiném členském státě (hlavní řízení), umožňuje v tomto jiném členském státě, jehož soud je příslušný podle čl. 3 odst. 2, zahájit vedlejší úpadkové řízení, aniž by byla dlužníková platební neschopnost v tomto jiném státě zkoumána. U těchto řízení se musí jednat o [likvidační] řízení uvedená v příloze B. Jejich účinky se omezují na majetek dlužníka nacházející se na území tohoto jiného členského státu.“

- 13 Průběh vedlejšího úpadkového řízení je upraven články 28 až 38 nařízení. Za účelem zajištění koordinace mezi hlavním a vedlejším řízením stanoví čl. 31 odst. 1 povinnost spolupráce a sdělování informací mezi správcem podstaty v hlavním řízení a správcem vedlejšího úpadkového řízení.

- 14 Článek 33 odst. 1 nařízení umožňuje pozastavení vedlejšího úpadkového řízení. Stanoví:

„Soud, který zahájil vedlejší řízení, zcela nebo částečně zastaví zpeněžování na žádost správce podstaty v hlavním řízení za předpokladu, že v tomto případě může od správce podstaty hlavního řízení požadovat učinění jakýchkoli vhodných opatření k zajištění zájmů věřitelů ve vedlejším řízení a určitých skupin věřitelů. Taková žádost správce podstaty může být zamítnuta pouze v případě, kdy zjevně není v zájmu věřitelů hlavního řízení. Pozastavení zpeněžování může být nařízeno až na dobu tří měsíců. Může být prodlouženo nebo obnoveno na stejné doby.“

- 15 Článek 34 odst. 1 nařízení, který se týká skončení vedlejšího úpadkového řízení, stanoví:

„Pokud právo, kterým se řídí vedlejší řízení, umožňuje ukončit toto řízení bez likvidace záchranným plánem, vyrovnáním nebo srovnatelnými opatřeními, je správce podstaty v hlavním řízení oprávněn takové opatření navrhnout.

Skončení vedlejšího řízení opatřením uvedeným v prvním pododstavci se stává konečným pouze se souhlasem správce podstaty v hlavním řízení; může se však stát konečným i bez jeho souhlasu, pokud nejsou finanční zájmy věřitelů v hlavním řízení navrhovaným opatřením dotčeny.“

Vnitrostátní právo

- 16 Ve francouzském právu je řízení na ochranu podniků před věřiteli („procédure de sauvegarde“) upraveno v článku L. 620-1 a následujících obchodního zákoníku (Code de commerce). Ve znění zákona č. 2005-845 ze dne 26. července 2005, použitelného na věc v původním řízení, článek L. 620-1 stanoví:

„Zavádí se řízení sauvegarde, které se zahajuje na návrh dlužníka uvedeného v článku L.620-2, pokud prokáže existenci finančních potíží, které není schopen překonat a které ho vedou k zastavení plateb. Účelem tohoto řízení je usnadnit reorganizaci podniku s cílem pokračování hospodářské činnosti, zachování pracovních míst a oddlužení.

V řízení sauvegarde bude vypracován plán, jenž bude po ukončení sledovaného období přijat rozsudkem [...].“

Skutkový základ sporu a předběžné otázky

- 17 Společnost Christianapol, jejíž sídlo se nachází v Łowyń (Polsko), je 100% dceřinou společností německé společnosti, vlastněné z 90 % francouzskou společností.
- 18 Obchodní soud Meaux (Francie) zahájil rozsudkem ze dne 1. října 2008 úpadkové řízení proti společnosti Christianapol. Tento soud založil svou příslušnost na zjištění, že se místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, nachází ve Francii. Soud zahájil řízení sauvegarde, odůvodněné zjištěním, že se dlužník nenachází v situaci zastavení plateb, ale že by se do tohoto stavu mohl bez rychlé finanční restrukturalizace dostat.
- 19 Ve dnech 21. dubna a 26. června 2009 podala Bank Handlowy se sídlem ve Varšavě (Polsko) jakožto věřitel společnosti Christianapol u předkládajícího soudu návrh na zahájení vedlejšího úpadkového řízení proti této společnosti na základě ustanovení článku 27 nařízení. Podpůrně, pro případ, že by byl rozsudek obchodního soudu v Meaux ze dne 1. září 2008 podle článku 26 téhož nařízení považován za rozhodnutí v rozporu s *ordre public*, podala návrh na zahájení likvidačního řízení podle polského práva.
- 20 Dne 20. července 2009 schválil obchodní soud v Meaux záchranný plán společnosti Christianapol, podle kterého má být splacení dluhů rozloženo na 10 let a který stanovuje zákaz prodeje podniku se sídlem v Łowyń i určitého majetku dlužníka. Francouzský soud zachoval dříve provedené ustanovení zmocněnců k ochraně zájmu věřitelů na dobu do skončení řízení o zjišťování pohledávek a do předložení závěrečné zprávy o jejich činnosti. Kromě toho soud ve svém rozsudku ustanovil zmocněnce pro dozor nad prováděním plánu.
- 21 Dne 2. srpna 2009 podal jiný věřitel, Adamiak se sídlem v Łęczycza (Polsko), rovněž návrh na zahájení likvidačního řízení podle polského práva.
- 22 Společnost Christianapol původně navrhla zamítnutí návrhu na zahájení vedlejšího úpadkového řízení v Polsku z důvodu, že toto řízení je v rozporu s cíli a povahou řízení sauvegarde. Po potvrzení záchranného plánu francouzským soudem společnost Christianapol tvrdila, že není důvodné rozhodovat ve vedlejším řízení, neboť hlavní úpadkové řízení bylo ukončeno. Uvedla, že plní své závazky v souladu s plánem schváleným francouzským soudem. Podle společnosti Christianapol to znamená, že z hlediska polského práva proti ní nelze uplatňovat žádné peněžité pohledávky, a neexistuje tudíž žádný důvod k zahájení úpadkového řízení.

- 23 Předkládající soud se obrátil na obchodní soud v Meaux s žádostí o informaci, zda úpadkové řízení, které tento soud projednával a které představovalo hlavní řízení ve smyslu nařízení, nadále probíhá. Odpověď francouzského soudu nevedla k potřebnému objasnění této otázky. Předkládající soud tedy ustanovil znalce.
- 24 Za těchto okolností se Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tyto předběžné otázky:
- „1) Musí být čl. 4 odst. 1 a odst. 2 písm. j) [nařízení] vykládán v tom smyslu, že pojem „skončení úpadkového řízení“ použitý v tomto ustanovení je nutno nezávisle na právní úpravě použitelné v právních rádech jednotlivých členských států vykládat autonomně, anebo o tom, kdy dochází ke skončení úpadkového řízení, rozhoduje pouze vnitrostátní právo státu, který řízení zahájil?
- 2) Musí být článek 27 [nařízení] vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který rozhoduje o návrhu na zahájení vedlejšího úpadkového řízení, nemůže za žádných okolností přezkoumat platební neschopnost dlužníka, na jehož majetek bylo v jiném státě zahájeno hlavní úpadkové řízení, nebo v tom smyslu, že vnitrostátní soud může v určitých situacích přezkoumat, zda je dlužník schopen plnit své peněžité závazky, zejména tehdy, jestliže hlavní řízení je řízením na ochranu před věřiteli (francouzské řízení sauvegarde), v němž soud konstatoval, že dlužník je schopen plnit své peněžité závazky?
- 3) Umožňuje výklad článku 27 [nařízení] zahájení vedlejšího úpadkového řízení – jehož povaha je upřesněna v čl. 3 odst. 3 druhé větě [tohoto] nařízení – v členském státě, v němž se nachází veškerý majetek dlužníka, který není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže hlavní řízení podléhající automatickému uznání má povahu řízení na ochranu před věřiteli (francouzské řízení sauvegarde), a byl v něm přijat a schválen splátkový plán, tento plán je dlužníkem plněn a soud vydal zákaz prodeje majetku dlužníka?“

K žádosti o znovuotevření ústní části řízení

- 25 Ústní část řízení byla ukončena dne 24. května 2012 po přednesení stanoviska generální advokátky.
- 26 Dopisem ze dne 29. června 2012, došlým Soudnímu dvoru téhož dne, společnost Christianapol Soudnímu dvoru navrhla, aby nařídil znovuotevření ústní části řízení.
- 27 Na podporu tohoto návrhu tvrdila, že stanovisko generální advokátky nastolilo několik otázek týkajících se role a vlivu správce podstaty v hlavním úpadkovém řízení ve vztahu k vedlejšímu úpadkovému řízení, a to zda řízení sauvegarde podle francouzského práva je úpadkovým řízením ve smyslu nařízení, jakož i ohledně možnosti soudu rozhodujícího o návrhu na zahájení vedlejšího řízení ověřovat platební neschopnost dlužníka.
- 28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr může kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídít znovuotevření ústní části řízení v souladu s článkem 83 svého jednacího řádu, zejména pokud má za to, že věc není dostatečně objasněna nebo že musí být rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora projednán (v tomto smyslu ohledně článku 61 jednacího řádu ve znění platném před 1. listopadem 2012 viz usnesení ze dne 4. července 2012, Feyerbacher, C-62/11, bod 6 a citovaná judikatura).
- 29 V projednávaném případě má nicméně Soudní dvůr po vyslechnutí generální advokátky za to, že má k dispozici všechny nezbytné poznatky k tomu, aby odpověděl na položené otázky, a že tyto poznatky byly před ním projednány.

30 Návrh společnosti Christianapol na znovuotevření ústní části řízení musí tudíž být zamítnut.

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 31 Úvodem je třeba připomenout působnost nařízení.
- 32 V tomto ohledu je nutno poznamenat, že podle čl. 1 odst. 1 se nařízení vztahuje na kolektivní úpadková řízení, která zahrnují částečné nebo úplné zabavení majetku dlužníka a jmenování správce podstaty. „Úpadkovým řízením“ čl. 2 písm. a) tohoto nařízení rozumí kolektivní řízení uvedená v čl. 1 odst. 1 a upřesňuje, že jejich seznam je obsažen v příloze A téhož nařízení.
- 33 Z toho vyplývá, že je-li řízení uvedeno v příloze A nařízení, musí na něj být nahlíženo tak, že spadá do působnosti nařízení. Toto uvedení na seznam má přímý a závazný účinek, spojený s ustanoveními nařízení.
- 34 Je nesporné, že řízení sauvegarde, které bylo v původním řízení zahájeno obchodním soudem v Meaux, je uvedeno mezi řízeními zapsanými pro Francii v příloze A nařízení.
- 35 Z tohoto uvedení na seznam, jehož odůvodněnost není předmětem předběžné otázky, vyplývá, že francouzské řízení sauvegarde na jedné straně spadá do oblasti působnosti nařízení a na druhé straně že situace takového dlužníka, jako je společnost Christianapol, vůči kterému bylo zahájeno řízení tohoto druhu, musí být posuzována jako situace platební neschopnosti pro účely použití tohoto nařízení.

K první otázce

- 36 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 4 odst. 2 písm. j) nařízení vykládán v tom smyslu, že pojem „skončení úpadkového řízení“ má v nařízení autonomní význam, nebo zda vnitrostátnímu právu členského státu, v němž bylo zahájeno úpadkové řízení, přísluší určit, kdy dojde ke skončení tohoto řízení.
- 37 Předkládající soud vysvětluje, že odpověď na tuto otázku je zásadní pro to, aby mohl určit, zda hlavní úpadkové řízení zahájené ve Francii proti společnosti Christianapol stále probíhá, a aby mohl rozhodnout o návrzích podaných Bank Handlowy a Adamiak, směřujících k zahájení druhého hlavního úpadkového řízení vůči témuž dlužníku v Polsku. Předkládající soud se domnívá, že za předpokladu, že bylo hlavní úpadkové řízení zahájené v Francii již skončeno, mohl by po přezkoumání platební neschopnosti společnosti Christianapol na základě svého vnitrostátního práva vyhovět návrhům Bank Handlowy a Adamiak.
- 38 Ohledně těchto úvah je třeba uvést následující.
- 39 Předkládající soud správně kvalifikoval úpadkové řízení zahájené ve Francii jako hlavní řízení. Toto řízení bylo zahájeno podle čl. 3 odst. 1 nařízení.
- 40 Jak uvedl předkládající soud, takové řízení vyvolává univerzální účinky, neboť se týká dlužníkovu majetku nacházejícího se ve všech členských státech. Pokud probíhá hlavní úpadkové řízení, nemůže být zahájeno žádné jiné hlavní řízení. Jak uvádí čl. 3 odst. 2 a 3 nařízení, jakékoli úpadkové řízení zahájené během tohoto období může být pouze vedlejším řízením, jehož účinky jsou omezeny na

majetek dlužníka nacházející se v členském státě, v němž bylo toto řízení zahájeno (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. prosince 2011, *Rastelli Davide e C.*, C-191/10, Sb. rozh. s. I-13209, bod 15 a citovaná judikatura).

- 41 Podle čl. 16 odst. 1 nařízení je hlavní úpadkové řízení zahájené v členském státě uznáváno ve všech ostatních členských státech od okamžiku, kdy nabude účinku ve státě, který řízení zahájil. Z uvedeného pravidla vyplývá, že soudy ostatních členských států uznávají rozhodnutí o zahájení hlavního úpadkového řízení, aniž jsou oprávněny přezkoumávat posouzení učiněné prvním soudem ohledně jeho příslušnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. května 2006, *Eurofood EFSC*, C-341/04, Sb. rozh. s. I-3813, body 39 a 42, jakož i ze dne 21. ledna 2010, *MG Probud Gdynia*, C-444/07, Sb. rozh. s. I-417, body 27 a 29). Článek 25 nařízení rozšiřuje toto pravidlo uznávání na veškerá rozhodnutí týkající se vedení a skončení řízení.
- 42 V původním řízení bylo zahájení hlavního úpadkového řízení obchodním soudem v Meaux založeno zejména na zjištění, že hlavní zájmy dlužníka, což je výlučné kritérium mezinárodní příslušnosti stanovené v čl. 3 odst. 1 nařízení, jsou soustředěny ve Francii. Jak uvedla generální advokátka v bodě 44 svého stanoviska, toto zjištění spadá pod zásadu uznávání, kterou je předkládající soud vázán.
- 43 Z výše uvedeného vyplývá, že za předpokladu, že hlavní úpadkové řízení zahájené ve Francii a vedené proti společnosti *Christianapol* lze považovat za skončené, může předkládající soud zahájit druhé hlavní řízení v Polsku, pouze lze-li prokázat, že po zahájení prvního hlavního řízení ve Francii bylo středisko hlavních zájmů společnosti *Christianapol* přemístěno do Polska.
- 44 S přihlédnutím k těmto poznámkám je třeba zkoumat, jak má být zjištěn význam pojmu „skončení úpadkového řízení“.
- 45 Jak připomněl Soudní dvůr, účelem nařízení není zavedení jednotného úpadkového řízení, nýbrž – jak vyplývá z jeho druhého bodu odůvodnění – zajištění toho, aby mezinárodní úpadková řízení probíhala účinně (výše uvedený rozsudek *Eurofood IFSC*, bod 48). V tomto ohledu stanoví nařízení pravidla příslušnosti a uznávání, jakož i pravidla týkající se použitelného práva v této oblasti.
- 46 Otázka práva rozhodného pro úpadkové řízení je upravena v článku 4 nařízení, které uvádí ve svém článku 1 pro tyto účely právo toto členského státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno. Odstavec 2 písm. j) tohoto článku upřesňuje, že toto právo stanoví zejména podmínky a účinky skončení úpadkového řízení.
- 47 Článek 4 nařízení tak představuje kolizní právní normu a tuto jeho kvalifikaci potvrzuje dvacátý třetí bod odůvodnění nařízení, který uvádí, že jednotná pravidla pro kolizní normy stanovená nařízením nahrazují předpisy mezinárodního práva soukromého jednotlivých států.
- 48 Jak podotkla generální advokátka v bodě 32 svého stanoviska, pro kolizní normu je charakteristické, že sama nepředstavuje odpověď na hmotněprávní otázku, ale pouze určuje, kterým právem se řídí odpověď.
- 49 Je sice pravda, že v případě pochybností o jejich znění musejí být ustanovení unijního práva vykládána autonomním a jednotným způsobem, avšak tento výklad musí být hledán při zohlednění kontextu ustanovení a cíle sledovaného dotčenou právní úpravou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. října 2011, *Interdil*, C-396/09, Sb. rozh. s. I-9915, bod 42 a citovaná judikatura).
- 50 Takové otázky, jako například podmínky a účinky skončení úpadkového řízení, ve vztahu ke kterým obsahuje čl. 4 odst. 2 písm. j) nařízení výslovný odkaz na vnitrostátní právo, tudíž nemohou být předmětem autonomního výkladu, ale je třeba je posuzovat na základě *lex concursus*, které se na ně použije.

- 51 Tato analýza není v rozporu se skutečností, že Soudní dvůr v bodě 54 svého výše citovaného rozsudku Eurofood IFSC, kterého se dovolávají společnost Christianapol a francouzská vláda, uvedl, že pojem „rozhodnutí o zahájení úpadkového řízení“ ve smyslu čl. 16 odst. 1 nařízení musí být definován na základě dvou kritérií uvedených v nařízení. Na rozdíl od článku 4 nařízení totiž uvedený čl. 16 odst. 1 neobsahuje výslovný odkaz na vnitrostátní právo, ale stanoví přímo použitelné pravidlo ve formě zásady uznávání ve prospěch rozhodnutí o zahájení, které bylo vydáno jako první.
- 52 S ohledem na tyto úvahy je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 4 odst. 2 písm. j) nařízení je nutno vykládat v tom smyslu, že určení okamžiku, kdy dojde ke skončení úpadkového řízení, přísluší vnitrostátnímu právu členského státu, v němž bylo řízení zahájeno.

Ke třetí otázce

- 53 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda je nutno článek 27 nařízení vykládat v tom smyslu, že umožňuje zahájení vedlejšího úpadkového řízení v členském státě, v němž se nachází veškerý majetek dlužníka, třebaže má hlavní řízení ochranný účel.
- 54 Úvodem je nutno poznamenat, že odpověď na tuto otázku může být relevantní pro rozhodnutí ve věci v původním řízení pouze za předpokladu, že hlavní úpadkové řízení zahájené ve Francii dosud probíhá, což přísluší posoudit předkládajícímu soudu s přihlédnutím k odpovědi poskytnuté na první otázku.
- 55 Článek 27 první věta nařízení, podle kterého zahájení hlavního úpadkového řízení v členském státě umožňuje zahájit vedlejší řízení v jiném členském státě na území, kde má dlužník provozovnu, nerozlišuje podle účelu hlavního řízení.
- 56 Stejně obecně je formulován čl. 3 odst. 3 nařízení, který stanoví, že pokud bylo zahájeno hlavní řízení, stávají se veškerá úpadková řízení zahájená následně soudem, který svou příslušnost zakládá na existenci provozovny dlužníka, vedlejšími řízeními.
- 57 Tato ustanovení je tedy třeba chápat v tom smyslu, že umožňují zahájení vedlejšího řízení i v případě, že hlavní řízení má, podobně jako francouzské řízení sauvegarde, ochranný účel.
- 58 Výklad zastávaný společností Christianapol a francouzskou vládou, podle kterého je zahájení hlavního řízení, které má ochranný účel, překážkou zahájení vedlejšího řízení, by byl nejen neslučitelný se zněním dotčených ustanovení, ale odporoval by i postavení, které v systému zavedeném nařízením zaujímá vedlejší řízení. V tomto ohledu je nutno zdůraznit, že třebaže je účelem vedlejších řízení zejména zajistit ochranu místních zájmů, mohou rovněž sledovat jiné cíle, jak je uvedeno v devatenáctém bodě odůvodnění nařízení. Z tohoto důvodu lze vedlejší řízení zahájit na návrh správce podstaty v hlavním řízení, pokud toto opatření odpovídá zájmu účinné správy majetku.
- 59 To však nemění nic na tom, jak zdůraznil předkládající soud, že zahájení vedlejšího řízení, které má být v souladu s čl. 3 odst. 3 nařízení likvidačním řízením, s sebou přináší riziko, že bude v rozporu s účelem, který sleduje hlavní řízení, které má ochranný účel.
- 60 V tomto ohledu je třeba připomenout, že nařízení stanoví řadu kogentních koordinačních pravidel k zabezpečení potřebné jednotnosti ve Společenství, jak uvádí jeho dvanáctý bod odůvodnění. V tomto systému zaujímá hlavní řízení ve vztahu k vedlejšímu úpadkovému řízení rozhodující úlohu, jak upřesňuje dvacátý bod odůvodnění nařízení.
- 61 Správce podstaty v hlavním řízení tak disponuje určitými výsadami, které mu dávají možnost ovlivnit vedlejší úpadkové řízení tak, aby vedlejší řízení neohrožovalo ochranný účel hlavního řízení. Podle čl. 33 odst. 1 nařízení může pozastavit zpeněžování až na dobu, která sice nepřesahuje tři měsíce, avšak kterou je možno prodloužit či obnovit o období stejné doby trvání. V souladu s čl. 34

odst. 1 téhož nařízení může správce podstaty v hlavním řízení navrhnout ukončení vedlejšího úpadkového řízení záchranným plánem, vyrovnáním nebo srovnatelným opatřením. Během období pozastavení stanoveného v čl. 33 odst. 1 nařízení jsou podle uvedeného čl. 34 odst. 3 jedinými osobami oprávněnými podat tento návrh správce podstaty v hlavním řízení nebo dlužník se souhlasem správce.

- 62 Podle zásady loajální spolupráce, zakotvené v čl. 4 odst. 3 EU, soudu příslušnému k zahájení vedlejšího řízení přísluší, aby při použití těchto ustanovení zohlednil cíle hlavního řízení a přihlédl k systematice nařízení, jehož cílem je, jak bylo připomenuto v bodech 45 a 60 tohoto rozsudku, zajistit účinný průběh mezinárodních úpadkových řízení náležitou koordinací hlavního a vedlejšího řízení, zaručující přednost hlavního řízení.
- 63 Na třetí otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že článek 27 nařízení je nutno vykládat v tom smyslu, že umožňuje zahájení vedlejšího úpadkového řízení v členském státě, kde se nachází provozovna dlužníka, třebaže hlavní řízení má ochranný účel. Je věcí soudu příslušného k zahájení vedlejšího řízení, aby zohlednil cíle hlavního řízení a přihlédl k systematice nařízení při dodržení zásady loajální spolupráce.

Ke druhé otázce

- 64 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda je nutno vykládat článek 27 nařízení v tom smyslu, že soud, který rozhoduje o zahájení vedlejšího úpadkového řízení, nemůže zkoumat platební neschopnost dlužníka, vůči kterému bylo zahájeno hlavní řízení v jiném členském státě, přestože má toto hlavní řízení ochranný účel.
- 65 Podle čl. 27 první věty nařízení, zahájení hlavního úpadkového řízení v členském státě „umožňuje zahájit“ vedlejší řízení v jiném členském státě, na jehož území má dlužník provozovnu, „aniž by byla dlužníková platební neschopnost v tomto jiném státě zkoumána“.
- 66 Jak uznala generální advokátka v bodě 75 svého stanoviska, použitá formulace je poněkud nejednoznačná ohledně otázky, zda při zahájení takového řízení není třeba zkoumat dlužníkovu platební neschopnost, ale zda je to možné, či zda to není povoleno.
- 67 Za těchto podmínek je třeba vykládat formulaci užitou v čl. 27 první větě nařízení ve světle obecné systematiky a účelu nařízení, do kterého spadá (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. června 1980, Roudolff, 803/79, Recueil, s. 2015, bod 7).
- 68 V tomto ohledu je třeba připomenout, že jak již bylo konstatováno v bodě 32 tohoto rozsudku, nařízení se vztahuje pouze na řízení zakládající se na platební neschopnosti. Pokud jde o kritéria umožňující konkrétně konstatovat existenci takové situace, nařízení vzhledem k neexistenci vlastní definice pojmu „platební neschopnost“ odkazuje na vnitrostátní právo. Z toho vyplývá, že zahájení hlavního řízení vyžaduje předchozí ověření stavu platební neschopnosti dlužníka příslušným soudem na základě jeho vnitrostátního práva.
- 69 Je třeba rovněž připomenout, že podle čl. 16 odst. 1 nařízení se hlavní úpadkové řízení zahájené v jednom členském státě uznává ve všech ostatních členských státech od okamžiku, kdy nabude účinku ve státě, který řízení zahájil.
- 70 Za těchto podmínek, jak uvedly španělská a francouzská vláda, posouzení stavu platební neschopnosti dlužníka soudem příslušným k zahájení hlavního řízení přísluší soudům, které případně rozhodují o návrhu na zahájení vedlejšího řízení.

- 71 Jedině tímto výkladem lze předejít nevyhnutelným obtížím, které by vzhledem k neexistenci definice pojmu „platební neschopnost“ v nařízení vyplývaly z uplatňování rozdílných vnitrostátních koncepcí platební neschopnosti různými soudy. Kromě toho, jak podotkla francouzská vláda, platební neschopnost musí být předmětem celkového posouzení s ohledem na majetkovou situaci dlužníka, tak jak se globálně projevuje ve všech členských státech, nikoli předmětem izolovaných posouzení omezených na zohlednění aktiv nacházejících se na daném území.
- 72 Rozdíly v posouzení mezi jednotlivými soudy by byly neslučitelné s cílem zajistit účinný průběh mezinárodních úpadkových řízení, který chce nařízení zabezpečit koordinací hlavního a vedlejšího řízení, zaručující přednost hlavního řízení. V tomto ohledu je nutno připomenout, že jak vyplývá z bodu 58 tohoto rozsudku, třebaže zahájení vedlejšího řízení může být navrhováno zejména místními věřiteli, může být zahájeno i na návrh správce podstaty v hlavním řízení v zájmu účinnější správy majetku dlužníka.
- 73 Je však třeba zdůraznit, že při vyvozování důsledků ze zjištění platební neschopnosti učiněného v rámci hlavního řízení musí soud rozhodující o návrhu na zahájení vedlejšího řízení přihlídnout k cílům uvedeného hlavního řízení a zohlednit systematiku nařízení i zásady, ze kterých vychází.
- 74 Na druhou otázku je tudíž třeba odpovědět tak, že článek 27 nařízení je nutno vykládat v tom smyslu, že soud rozhodující o návrhu na zahájení vedlejšího úpadkového řízení nemůže zkoumat platební neschopnost dlužníka, proti kterému bylo zahájeno hlavní řízení v jiném členském státě, třebaže má posledně uvedené řízení ochranný účel.

K nákladům řízení

- 75 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 4 odst. 2 písm. j) nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení, ve znění nařízení Rady (ES) č. 788/2008 ze dne 24. července 2008, je nutno vykládat v tom smyslu, že určení okamžiku, kdy dojde ke skončení úpadkového řízení, přísluší vnitrostátnímu právu členského státu, v němž bylo řízení zahájeno.
- 2) Článek 27 nařízení č. 1346/2000, ve znění nařízení č. 788/2008, je nutno vykládat v tom smyslu, že umožňuje zahájení vedlejšího úpadkového řízení v členském státě, kde se nachází provozovna dlužníka, třebaže hlavní řízení má ochranný účel. Je věcí soudu příslušného k zahájení vedlejšího řízení, aby zohlednil cíle hlavního řízení a přihlédl k systematice nařízení při dodržení zásady loajální spolupráce.
- 3) Článek 27 nařízení č. 1346/2000, ve znění nařízení č. 788/2008, je nutno vykládat v tom smyslu, že soud rozhodující o návrhu na zahájení vedlejšího úpadkového řízení nemůže zkoumat platební neschopnost dlužníka, proti kterému bylo zahájeno hlavní řízení v jiném členském státě, třebaže má posledně uvedené řízení ochranný účel.

Podpisy.